

der er jo ikke mindste Tvivl om, og det vil man kunne faae at vide af enhver Skolelærer, der har en Skole, at det er en overmaade stor Hjælp, naar man vil bevilge ham 20 a 30 Tripladser i hans Skole — det vil han sætte stor Pris paa — men naar Bevillingen angaar Tripladser i en Skole, som endnu ikke eksisterer, saa synes jeg, at det gaar for vidt, især naar Bevillingen gives efter Andragende til Finantsudvalget og ikke efter Forslag fra Regjeringens Side. Paa samme Maade har man bevilget 2,000 Kr. til en Fjfterbaad for 4 Fjftere. Jeg veed nu ikke, hvad disse Fjftere have gjort fremfor andre Fjftere. Denne Bevilling er ligeledes fremkommen efter Andragende til Finantsudvalget, men det forekommer mig, at det kan være farligt, naar man saaledes uden Videre kan faae Laan til Foretagender, som dog umulig kunne have en saadan almen Betydning, at Staten af den Grund skulde bidrage dertil. En Fjfterbaad kan dog ikke, synes mig, have nogen sær Betydning for Landet i sin Helhed, og jeg veed heller ikke, om den Sikkerhed, som gives i en Fjfterbaad, er ret stor. Der skal gives et rentefrit Laan i 10 Aar med Afdrag, men det forekommer mig, at det let kan hændes, at der slet ingen Fjfterbaad er om 10 Aar. Man har foreslaaet en Ophævelse af Tolden for Salt, der bruges til Sodafabrikation i indværende Aar. Ja, hvis vi kun gave os af med at fabrikere Soda i Aar, saa kunde det maasse være ganske naturligt paa Finantsloven at give en saadan Bestemmelse; men da jeg ikke veed rettere, end at det er en Fabrikation, der har bestaaet i en Række af Aar, og som ogsaa skal vedblive at bestaa, saa kan jeg ikke indse, hvad det kan nytte, at man ophæver Salttolden for det kommende Finantsaar. Det er saa meget mere mærkeligt nu at fremkomme med en saadan Forandring i den bestaaende Toldblovning, som der jo igror har været forelagt et Forslag om Ophævelse af Tolden paa Salt til Sodafabrikation. Dette Forslag blev vedtaget her i Thinget og sendt til det andet Thing, men der blev det slaet ihjel, det vilde man ikke have; men her paa Finantsloven tager man det op igjen; jeg synes ikke, at det gaar an, hvormeget man end kan sætte Pris paa Sodavand. Jeg vil endnu gjøre nogle ganske faa Bemærkninger angaaende nogle enkelte Ting, som jeg kunde ønske fandtes paa Finantsloven. Den høitærede Minister har foresøgt en anden Opstilling af Universitetets Mellemværende med Kommunitetet, men han har atter opgivet den, og jeg synes ikke, at det lod til, at han satte saa overmaade stor Pris paa den. Jeg for mit Vedkommende sætter stor Pris paa, at Universitetets fra Fortiden nedarbejdede Formue ikke tilintetgjøres i en Række af Aar, som ere ubetinget gode for Staten i finantsiel Henseende. Skulle vi tære paa denne Formue, lad os saa gjøre det, naar vi virkelig trænge til Penge, men i saadanne Aar, hvor vi ikke trænge

til Penge, forekommer det mig at være i høieste Grad urigtigt. Hertil kommer endnu, at Universitetets Forbrug af sin Kapital tilbørlig skriver sig fra Anlaget af den botaniske Have, som efter den Overenskomst, der kan siges ligesom at være indgaaet imellem Rigsdagen og Regjeringen, og efter de Forudsætninger, der laa til Grund for Bevillingen, skulde betales af Kommunitetet. Naar man nu rokker ved denne Overenskomst og lader disse Kapitaler udredes af Universitetet i Stedet for af Kommunitetet, saa forekommer det mig, at man vel kan sige, at det er Noget, som Landsthinget ikke bør være med til. Man kom den Gang for 2 Aar siden til en foresøbig Overenskomst, hvorefter Statskassen bidrog 150,000 Kr. til Universitetet, imedens Resten blev spist op af Universitetets egen Formue. Den Rest, der i Aar skal spises op, er 69,000 Kr., men enten vi spise 50,000 Kr. eller 100,000 Kr. op af Universitetets Formue, er en temmelig ligegyldig Ting, thi Universitetets Formue er ikke saa stor, at den i mange Aar kan taale at miste 50,000 Kr. om Aaret. Vilde vi virkelig holde paa Universitetets Formue, saa er det nødvendigt, at den Underbalance, som fremkommer paa Universitetets Konto, dækkes af Kommunitetet, eller — naar det andet Thing saa nødig vil have, at Kommunitetet skal bære denne Udgift — af Statskassen. Jeg vil for saa vidt gjerne være med til at gaa den Vej, at Statskassen bidrager de 69,000 Kr., som mangle, men ved Siden deraf vil jeg da rigtig nok hævde, at de 350,000 Kr., som ere medgaaede til den botaniske Have, bør bæres af Kommunitetet, som har saa rigeligt Raad dertil, at det vistnok hvert Aar oplegger 150,000 Kr., men i alt Fald saa meget, at det har rigeligt Raad dertil. Sorø Akademi er en Stiftelse, som vi naturligvis alle sætte overmaade stor Pris paa, og hvis overordentlig store Midler virke overordentlig meget Godt, men jeg kan dog ikke se rettere, end at det vilde stemme ganske med den Tante, som har været Stiftersens, om man tog en Del af det store Overflud og dermed dækkede den Gjæld, som Theaterbygningen har medført. Da vi vedtogte Theaterloven her og bestemte, at der skulde udredes 220,000 Rd. af Sorø Akademi til Bygningens Opsøvelse, blev det bestemt, at det nærmere skulde vedtages paa Finantsloven for 1875-76, om det skulde være et Laan eller en Gave. Den høitærede Kultusminister har i Finantslovsforslaget paa en Maade, som jeg fuldstændig maa billige, opstillet det som en Mellemting mellem en Gave og et Laan, idet han har opstillet det som et rentefrit Laan, der tilbagebetales med 10,000 Kr. aarlig. Det er en moderat Maade at tilbagebetale 450,000 Kr. paa, og det kan vistnok overkommes. Der udredes en ikke ringe Sum til Følkehjstskoler paa denne Konto. Der er gjort Indsigelse imod Tilsynet. Jeg vil ikke her ytre